

กุลบุตร กุลธิดา ผู้ประพตติเอื้อเพื่อ
 เกิดแล้วในขณะที ๙
 เป็นผู้ทรงสุดตะ เป็นผู้มือินทริย์บริสุทธีด้วยศีล
 เห็นสังสารวัฏด้วยความเป็นภย
 เห็นพระนิพพาน ทีกระทำความสิ้นไปแห่งภพ ว่าเป็นทีปลอดภย
 ด้วยความเกษม
 บุษายูโดยชอบ ซึงพระผู้มีพระภาค ซึงเป็นผู้แสดงหนทางนำไปสู่
 พระนิพพานได้

ผู้ประพตติเอื้อเพื่อ

เป็นผู้มีตถาคต โปธิศรัทธา เชื้อมั่นบัญญัติรัสรู้ของพระผู้มีพระภาคเจ้า และเป็นผู้มีสัมมาทิฐิเกิดขึ้นแล้ว

ขณะที่ ๙

เว้นอขณะ ๘ ประการ คือการเกิดเป็นสัตว์นรกเป็นต้น
 ขณะที่ ๙ หมายถึงขณะเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้า

ทรงสุดตะ

ผู้ฟังพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นผู้สั่งสมข้อมูล
 ภิษุเป็นผู้ทรงธรรมะ ด้วยเหตุเท่าไร คือเป็นผู้ฟังแล้วทรงจำได้ ซึง
 ธรรมทั้งหลายทีมีความงาม ในเบื้องต้น มีความงามในท่ามกลาง
 และมีความงามในทีสุด ทีถึงพร้อมด้วยอรรถ พยัญชนะ บริสุทธี
 บริบูรณ์ครบถ้วน ทรงแสดงพรหมจรรย์อันบริสุทธี แล้วทรงสาธยาย
 ได้คล่องปาก เฟงตลอดตลอดด้วยใจ แหงตลอดด้วยปัญญา ภิษุ
 นั้นจึงชื่อว่าทรงธรรม

ศีลวิสุทธิ	ความบริสุทธิ์หมดจดแห่งศีล
จิตตวิสุทธิ	ความบริสุทธิ์หมดจดแห่งจิต หมายถึงอุปจารสมาธิ และอัปปนาสมาธิ ซึ่งมีความเข้าใจแล้วอย่างดี
ทัญญูวิสุทธิ	ปัญญาเข้าใจรู้เรื่องของเหตุผล กรรมและผลของกรรม จนกระทั่งมีปัญญาเข้าใจความจริงของกระแสชีวิต ที่มีส่วนของรูปธรรมและนามธรรม รู้จักชั้นธ อายตนะ ธาตุ เป็นต้น
กัณหาวิตรณวิสุทธิ	ปัญญาเข้าใจรู้เหตุปัจจัยของนามและรูปตามความเป็นจริง
มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ	ปัญญารู้ว่าเป็นทางดำเนินไปสู่ความพ้นทุกข์และนี่ไม่ใช่ทางดำเนินไปสู่ความพ้นทุกข์
ปฏิบัติญาณทัสสนวิสุทธิ	รู้ทางดำเนินข้อปฏิบัติให้เข้าถึงความสิ้นจากกองทุกข์
ญาณทัสสนวิสุทธิ	ญาณปัญญาที่สามารถสรุปลงในอริยสัจธรรมทั้ง ๔ ได้

วิสุทธิ ๗ ผู้รู้จักความงามในเบื้องต้น คือรู้จัก ศีล สมณะ และวิปัสสนา

รู้จักความงามในท่ามกลาง คือ รู้จักอริยมรรค อริยผล (เป็นเรื่องของญาณทัสสนวิสุทธิด้วย)
 รู้จักความงามในที่สุด คือ รู้จักพระนิพพาน

รู้ความงามทั้งเบื้องต้น ท่ามกลางและที่สุด ถึงพร้อมด้วยอรหัตตผล พญัญชนะ บริสุทธิบริบูรณ์ครบถ้วน แปลว่า คำสอนของพระพุทธเจ้านั้น จะพูดเรื่องทุกข์ในมุมไหนก็เข้าใจ

ความเป็นผู้ถึงพร้อม ด้วยปัญญาชนะและอรรณะ

ทุกข์ รูปขันธ์ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นทุกข์ก็เข้าใจ
ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นทุกข์สัจจะ ก็เข้าใจ
รูป นาม กระแสชีวิต เป็นทุกข์ ก็เข้าใจ
มหาภูตรูป อุปาทายรูป ผัสสะ เวทนา สัญญา เจตนาเป็นต้น
พูดอรรณะในมุมมองของทุกข์ก็เข้าใจทั้งหมด

สมุทัย อาสวะ ได้แก่ กามาสวะ ภวาสวะ ทิฏฐาสวะ อวิชชาสวะ
โอฆะ ได้แก่ กาโมฆะ ทิฏฐิโฆฆะ อวิชโฆฆะ ภโวฆะ
โยคะ คันถะ อุปาทาน นิวรณ์ กิเลส สังโยชน์ อนุสัย
รู้ได้ทันทีว่าพูดถึงสมุทัย ไม่ว่าปัญญาชนะจะยกย้ายถ่ายเทอย่างไรก็
สามารถจับประเด็นคำสอนของพระพุทธเจ้าได้

มรรค สติปัฏฐาน สัมมัปปธาน อิทธิบาท อินทรีย์ พละ โพชฌงค์ อริยมรรค
วิสุทธิ ๗ อริยมรรคมีองค์ ๘ ย่อเป็น ศีล สมาธิ ปัญญา
หรือย่อเป็น วิชาและจรณะ

นิพพาน สันติลักษณะ คือลักษณะที่สงบจากกิเลสและรูปนามชั้น ๕
สอุปาทิเสสนิพพาน นิพพานที่ยังมีเบญจขันธ์เหลืออยู่
กับอนุปาติเสสนิพพาน นิพพานที่ไม่มีเบญจขันธ์เหลือ
สูญญตนิพพาน
อนิมิตตนิพพาน
อปนิหิตนิพพาน
จะพูดปัญญาชนะของนิพพานแบบไหนก็เข้าใจทันที

อรรณะ คือรู้ความหมายด้วย รู้อรรณะของศีล สมาธิ ปัญญา
ย่อได้ ขยายได้ เข้าใจทันที

พรหมจรรย์

ศีลวิสุทธิ จิตตวิสุทธิ ทิณฺฐวิสุทธิ จัดเป็น ศาสนพรหมจรรย์
ญาณทัสสนวิสุทธิ จัดเป็น มรรคพรหมจรรย์

เพ่งขึ้นใจ แหงตลอดด้วยดี

เหมือนบุคคลที่เดินทางในทางที่ชำนาญ
เวลาเพ่งคำสอนของพระพุทธเจ้า รู้ว่าผิดถูกอย่างไร แหงตลอดด้วยสัมมาทิฐิ

ต้องฟังธรรมะจนเข้าใจระดับนี้ รู้ว่าท่านผู้นี้กล่าวพระธรรมผิดถูกอย่างไร รู้เส้นทาง
จุดหมายชัดไม่ว่าจะใช้พยัญชนะอย่างไร

อันธพาลปุถุชน กับกัลยาณปุถุชน

ปุถุชนใดไม่มีโยนิโสมนสิการ ในการศึกษาธรรมะ ในการสอบถามในธรรมทั้งหลาย
ไม่รู้จักขันธ อายตนะ ธาตุ อินทรีย์ สัจจะ ปฏิจจสมุปบาท เรียกว่า อันธพาลปุถุชน
แปลว่ามีตบอด เขา

ปุถุชนผู้ได้สติ รู้อรรถะพยัญชนะ เข้าใจ มีโยนิโสมนสิการ เป็นกัลยาณปุถุชน

ขั้น ๓ อายตนะ ๓๓

กระบวนการของ ขั้น ๓ อายตนะ ๓๓ ที่เกิดดับสืบทอดกันไปอยู่
ไม่มีสัตว์ บุคคล เรียกว่าสังสารวัฏ เรียกว่า สังสารทุกข์

คำว่า สัตว์ บุคคล อัตตา ตัวตน เป็นสมมุติ
เมื่อเป็นสมมุติ เราทั้งหลายจึงฉลาดในสมมุติ
เพราะมีขั้น ๓ อายตนะ ๓๓ สมมุติว่าสัตว์บุคคลจึงมีตามมาอีกมากมาย

ดังนั้นปรมาตม์ จึงเป็นประธานของบัญญัติทั้งหมด
สัทบัญญัติ อรรถบัญญัติ เป็นต้น
เพราะมีสภาวะธรรมจริงๆอยู่ เช่นรูปขั้น ๓ เวทนาขั้น ๓ เป็นต้นเป็นไปอยู่
การตั้งสมมุติบัญญัติจึงเกิดขึ้น แต่เราทั้งหลายไม่เคยเห็นความจริงข้อนี้

เมื่อไม่ได้ฟังพระสัทธรรม จึงหลงในสมมุติ ยึดติดอยู่กับสมมุติ มัวเมา
เพลิดเพลินกับสิ่งสมมุติ

หากไม่เป็นกัลยาณบุรุษ จะไม่สามารถเจริญพทุธานุสสติได้
เพราะจะไม่เข้าใจเลย

ศิลปะในภูมิ ๔

ปาฏิโมกข์สังวรศีล อินทริยสังวรศีล ปัจจัยสันนิสสิตศีล อาชีวปาริสุทธิศีล

ปาฏิโมกข์สังวรศีล

คือกุศลธรรมทั้งหลายที่มี เจตนาเป็นต้น (เจตนาเป็นธรรมชาติ ที่กระตุ้นเตือน) ที่เกิดแก่บุคคลที่ไม่ล่วงละเมิด

ปาฏิโมกข์สังวรศีล ชื่อว่าเป็นศีลเพราะมีลักษณะควบคุม บำป ทั้งหลายออกมาไม่ได้เพราะมีเจตนาศีล เจตลิกศีล สังวรศีล วิติกมศีล กลุ่มกุศลธรรมที่รักษากายกรรม วาจกรรม อาชีพของตนให้เรียบร้อยดีงาม ไม่เกลื่อนกล่นกระจัดกระจาย ไม่ชานไป ด้วยความทุศีล กำจัดความทุศีล ยังกายสะอาด วาจาสะอาด อาชีพที่บริสุทธิ์ให้เกิดขึ้น

ปาฏิโมกข์สังวรศีล ไม่ใช่สัตว์บุคคล

ปาฏิโมกข์สังวรศีล เป็นชั้น ๕ หรือไม่

ไม่เป็นชั้น ๕

ปาฏิโมกข์สังวรศีล เป็น นามธรรม

ปาฏิโมกข์สังวรศีล เป็นกุศลชาติ คือกุศลธรรมทั้งหลาย

เจตนา เป็นสังขารชั้น ๕

ในนั้นมีเวทนา และสัญญา เกิดร่วมไม่ใช่โดยตรง
ขันธ์ ๕ โลกะ อโหสะ ปัญญา ในนั้นด้วย

สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีพะ เป็นกลุ่มสังขารชั้น ๕

จิตที่เกิดร่วม เป็นกลุ่มกุศลจิตตูปบาท ที่เกิดขึ้นในขณะที่

ควบคุมกายกรรม วาจกรรม การดำเนินชีวิต ให้เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อยดีงาม ไม่ล่วงละเมิดข้อฝึกทั้งหลาย

เมื่อปาฏิโมกข์สังวรศีลเกิดขึ้นมา เป็นตัวไปปิด ละ อกุศล เจตนาชั่วร้าย โลกะ โทสะ โมหะ
ที่จะล่วงละเมิดศีล

ในขณะที่นั่งเฉยๆ ไม่ได้ไปฆ่า ไม่ได้ไปลัก แต่มีความโลภเกิดขึ้น ชื่อว่าไม่มีปาฏิโมกข์สังวรศีล เพราะกุศลศีลไม่เกิด แต่ยังไม่ล่วงละเมิด

อินทรียัสัศวรศีล

การปิดบาปทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

อาชีวนปาริสุทธิศีล

ปิดกายทุจริต วจีทุจริตได้ในการเลี้ยงชีพ

ปัจจัยสันนิสสิตศีล

การใช้ปัญญาในการพิจารณาปัจจัย ๔

อชณะ ๘ ประการ ที่ไม่คู่ควรแก่การบรรลุธรรม

๑. การเกิดในนรก
๒. การเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน
๓. การเกิดในเปรตวิสัย
๔. การเกิดในอรูปภูมิ
๕. การเกิดในอสัญญสัตตภูมิ
๖. การเกิดในปัจฉินตชนบท ที่คำสอนไปไม่ถึง
๗. การมีอินทรีย์บกพร่อง มีสติปัญญาเขลา
๘. เป็นมีจกาทิฏฐิอย่างรุนแรง มีความเห็นวิปริต

[๔๘๑] ดุครภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือน**บุรุษโยนท่มีบ่วงตาเดียวไป** ในมหาสมุทร ท่มนั้นถูกลมตะวันตกพัดไปทางทิศตะวันตก ถูกลมตะวันตกพัดไปทางทิศตะวันออก ถูกลมเหนือพัดไปทางทิศใต้ ถูกลมใต้พัดไปทางทิศเหนือ มีเต้าตาดอดอยู่ในมหาสมุทรนั้น ล่องไปร้อยปีจึงจะผุดขึ้นครั้งหนึ่ง ดุครภิกษุทั้งหลาย พวกเขาจะสำคัญความช้อนั้นเป็นไฉน **เต้าตาดอดตัวนั้นจะพึงเอาคอสวมเข้าที่ท่มีบ่วงตาเดียว โน้นได้บ้างไหมหนอ ๖**

ภิกษุเหล่านั้นทูลว่า ช้อนั้นเป็นไปไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าข้า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ **ถ้าจะเป็นไปได้บ้าง ในบางครั้งบางคราว ก็โดยล่องระยะเวลา นานแน่นอน ๖**

พ. ดุครภิกษุทั้งหลาย **เต้าตาดอดตัวนั้นจะพึงเอาคอสวมเข้าที่ท่มีบ่วงตาเดียว โน้นได้** ยังจะเร็วกว่า เรากล่าวความเป็นมนุษย์ที่คนพาลผู้ไปสู่วินิบาตคราวหนึ่งแล้วจะพึงได้ ยังยากกว่านี้ นั่นเพราะเหตุไร ดุครภิกษุทั้งหลาย เพราะในตัวคนพาลนี้**ไม่มีความประพฤติธรรม ความประพฤติสงบ การทำกุศล การทำบุญ มีแต่การกินกินเอง การเบียดเบียนคนอื่นอื่น ๖**

อย่าพลาดไปลงอบาย ทุกติ วินิบาตนรก ถ้าพลาดไปครั้งหนึ่ง โอกาสที่จะกลับมาได้อัฒภาพเป็นมนุษย์นั้นยากมาก

การปฏิบัติล้วนยากทุกขั้นตอน เพราะบุคคลประมาทแล้วจึงหยุดอยู่

การที่บุคคลผู้เป็นสัมมาทิฐิจะได้ศึกษาพระธรรมเป็นพหุสูตร
เป็นไปได้ยาก

การที่บุคคลผู้ฟังธรรมะแล้วจะรักษาสติให้บริสุทธิ์ หาได้ยาก

การที่บุคคลผู้มีศีลบริสุทธิ์แล้ว จะฝึกอินทรีย์สังวร ปิดบาป
ทางทวารตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ หาได้ยาก

การที่จะฝึกอินทรีย์ให้บริบูรณ์เบ็ดเสร็จแล้วจะเป็นผู้ที่พัฒนา
ไปสู่ผู้ที่มีปัจจัยสันนิสสิตศีลหาได้ยาก

การที่สามารถพัฒนาผู้มีปัจจัยสันนิสสิตศีลแล้วมีสุจริต ๓
ได้ยาก

บุคคลที่ได้สุจริต ๓ อย่างลึกซึ้งอย่างต่อ่งแท้ จะเจริญสติปฏิ
ฐาน ๔ หาได้ยาก

บุคคลที่เจริญสติปฏิฐานแล้ว จะพัฒนาสู่โพชฌงค์ให้บริบูรณ์
หาได้ยาก

บุคคลที่โพชฌงค์บริบูรณ์แล้ว จะทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้
บริบูรณ์ หาได้ยาก

สิ่งที่หาได้ยากในโลก

พ. ฉะนั้นนักกษัตริย์ทั้งหลาย การได้ความเป็นมนุษย์เป็นของยาก พระตถาคตอรหันต-
*สัมมาสัมพุทธเจ้าจะอุบัติในโลกเป็นของยาก ธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้วจะรุ่งเรืองในโลก
ก็เป็นของยาก ความเป็นมนุษย์นี้เขาได้แล้ว พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติแล้วในโลก
และธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้วก็รุ่งเรืองอยู่ในโลก ดุรงคกษัตริย์ทั้งหลาย เพราะฉะนั้นแหละ
เธอทั้งหลายพึงกระทำความเพียรเพื่อรู้ตามความเป็นจริงว่า นี้ทุกข์ ฯลฯ นี้ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา.

พระพุทธเจ้าเป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลก
การได้ฟังพระสัทธรรม หาได้ยากในโลก
พระสงฆ์ เป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลก
สัตบุรุษทั้งหลาย เป็นบุคคลที่หาได้ยากในโลก
การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นเรื่องยาก
การถึงพร้อมแห่งขณะเป็นเรื่องยาก

เราเกิดทันพระพุทธเจ้า พ้นจากอขณะทั้ง ๘ เราจึงควร
กระทำความเพียรให้เต็มศรัทธา ทำให้เต็มที่ เพราะ
โอกาสแบบนี้หาได้ยากนัก

เห็นสังสารวัฏด้วยความเป็นภัย

ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย

ทุกข์ในอบาย

วิญญูะทุกข์ในอดีต เราทำกรรมมาแล้วที่ยังไม่ได้ให้ผลมีอีกมาก

ทุกข์ในการแสวงหาอาหารในปัจจุบัน

ให้เห็นด้วยความเป็นภัย

และนิพพานที่กระทำซึ่งความสิ้นภพเป็นที่ปลอดภัย

กรรมภพ อุปัตติภพ

คือเจตนากรรมที่เป็นไปกับกุศลและอกุศล (เจตนากรรม ๒๙
= อกุศล ๑๒ มหากุศล ๘ รูปาวจร ๕ อรูปาวจร ๔)

กรรมภพ คือตัวกรรม

อุปัตติภพ คือ วิชากขันธ์ที่กรรมภพนั้นนำไปเกิด

เมื่อกรรมภพสิ้นแล้ว วิชากภพซึ่งรู้กันว่าเป็นสังสาระย่อมสิ้นไป
(แต่ตอนนี้กรรมไม่หมดเพราะมีกิเลส จึงมีวิชากไม่จบสิ้น)

การระลึกพุทฺธคุณ ตัวอย่าง ศิลบารมี ศิลอุปบารมี ศิลปรมัตถบารมี

การระลึกถึงเรื่องราวต่างๆ เช่น ชันตีวาที่ตาบส พญาข้างฉัตรทันต์
จัมเปยยะนาคราชกิติ นี้เป็นการระลึกบุญคุณ

ตัวศิลปบารมีจริงๆ นี้เป็นสภาวะธรรม

พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๒ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๔
อังคุตตรนิกาย ปัญจก-ฉกนิบาต

๑๐. มหานามสูตร

[๒๔๑] สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ โครธาราม
ใกล้กรุงกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ ครั้งนั้นแล เจ้าศากยะ พระนามว่ามหานามะ
ได้เสด็จเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายบังคมแล้วนั่ง ณ ที่ควรส่วน
ข้างหนึ่ง ครั้นแล้ว ได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อริยสาวก
ผู้ได้บรรลุผล ทราบชัดพระศาสนาแล้ว ย่อมอยู่ด้วยวิหการธรรมชนิดไหนเป็นส่วน
มาก พระเจ้าข้า พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูกรมหานามะ อริยสาวกผู้ได้บรรลุผล
ทราบชัดพระศาสนาแล้ว ย่อมอยู่ด้วยวิหการธรรมนี้เป็นส่วนมาก คือ อริยสาวก
ในพระศาสนา นี้ ย่อมระลึกถึงพระตถาคตเนื่องๆ ว่า แม้เพราะเหตุนี้ๆ พระ-
*ผู้มีพระภาคพระองค์นั้น เป็นพระอรหันต์ ตรัสรู้เองโดยชอบ ทรงถึงพร้อมด้วย
วิชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้แจ้งโลก เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ควรฝึก ไม่มี
ผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้
จำแนกธรรม ดูกรมหานามะ สมัยใด อริยสาวกย่อมระลึกถึงพระตถาคตเนื่องๆ
สมัยนั้น จิตของอริยสาวกนั้น ย่อมไม่ถูกราคะกลุ่มรุม ไม่ถูกโทสะกลุ่มรุม
ไม่ถูกโมหะกลุ่มรุม ย่อมเป็นจิตดำเนินไปตรงทีเดียว ก็อริยสาวกผู้มีจิตดำเนินไป
ตรงเพราะปรารถนาพระตถาคต ย่อมได้ความทราบซึ่งอรรถ ย่อมได้ความทราบซึ่งธรรม
ย่อมได้ความปราโมทย์อันประกอบด้วยธรรม เมื่อปราโมทย์แล้ว ย่อมเกิดปิติ
เมื่อมีใจประกอบด้วยปิติ กายย่อมสงบ ผู้มีกายสงบแล้วย่อมเสวยสุข เมื่อมีสุข
จิตย่อมตั้งมั่น ดูกรมหานามะ นี้เอาตมภาพกล่าว ว่า อริยสาวกเป็นผู้ถึงความสงบ
เรียบร้อยอยู่ ในเมื่อหมุสัตว์ยังไม่สงบเรียบร้อย เป็นผู้ไม่มีความพยายามอยู่ ใน
เมื่อหมุสัตว์ยังมีความพยายาม เป็นผู้ถึงพร้อมกระแสธรรม ย่อมเจริญ
พุทธานุสสติ ฯ

การระลึกเรื่องราวต่างๆที่เป็นศิลปะ จนไปเห็นสภาวะธรรมต่างๆที่เป็นศิลปะด้วย กลุ่มกุศลธรรมทั้งหลาย มีเจตนาเป็นต้น ที่ทำให้เกิดขึ้น ทั้ง ศรัทธา ความเพียร สติ ความไม่โลภ ความไม่โกรธ ปัญญา เป็นต้นนี้ ที่เกิดขึ้นในกระแสชีวิตของพระโพธิสัตว์ใน ๔ อสงไขยยิ่งด้วยแสนกัป มีกำลังเพิ่มขึ้น เข้มข้นขึ้น กลุ่มนามธรรมทั้งหมดมีกำลังอย่างมากมายจนอยู่เหนือกิเลส ยิ่งกายกรรม วาจากรรม การดำเนินชีวิตให้เรียบร้อยดีงาม ยิ่งระลึกแบบนี้ยิ่งได้ปราโมทย์ ปิติ ปัสสัทธิ สุข สมาธิเอิบอ้อม แบบนี้แสดงว่าได้พุทฺธคุณแล้ว

การระลึกถึงอภิธรรมที่เรียน

ขึ้นกับว่าเอาอะไรเป็น
ประธาน

อภิธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงเข้าไปแทงตลอด เห็นรายละเอียดทั้งหมด
ของสภาวะธรรมเหล่านี้ เป็นประสบการณ์การปฏิบัติของพระพุทธเจ้า
ที่พระองค์ทรงเข้าไปเห็นความจริงและนำความจริงนั้นมาบอกแก่เรา

รู้สึกซาบซึ้งที่เรามีพระศาสดา ที่ทรงรู้ ที่ทรงบอก ในขณะที่ระลึก เป็น
พุทธานุสสติ

แต่ถ้าเห็นความละเอียดอ่อนของพระธรรมว่าลึกซึ้งละเอียดอ่อนจริงๆ นี้
เป็นธรรมานุสสติ

บุคคลที่สามารถเห็นอกุศล ละอกุศลได้ เข้าถึงกุศลจนสามารถพัฒนาไป
ถึงอริยมรรคตามพระพุทธเจ้าได้ ระลึกแบบนี้เป็นสังฆานุสสติ

คำถาม จะรู้ได้อย่างไรว่าอาจารย์ผู้สอนธรรมะ กล่าวธรรมะได้ถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

เวลาศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้า เรื่องกระแสชีวิต ชันด์ आयतนะ ธาตุ สัจจะ อินทรีย์ ปฏิจสมุปบาท จะรู้ได้ถึงความมหัศจรรย์ และรู้ได้ทันทีว่าคำสอนนี้ไม่มีผู้อื่นคิดได้ แม้แต่พระองค์นั้น หรืออุบาสกอุบาสิกาที่กล่าวธรรมะอยู่

ถ้าเราฟังมา เวลาเทียบเคียงคำสอนจะไม่ยากเลย ถ้าใครพูดเพี้ยนไปจะรู้ได้ทันทีว่าท่านผู้นั้นจำมาไม่ถูกต้อง

ดังนั้นให้เราฟังไปเรื่อยๆ จำได้และเข้าใจ ก็จะแยกแยะได้

แต่หากต้องการเป็นพุทธบริษัทแบบเอกอุ ต้องการปราบปรามปาวาต คือแก้ไขความเข้าใจ ต้องมีความรู้มาก ต้องศึกษาอย่างมาก

ศีลและทิวฎีที่ตรงเท่านั้น จึงจะเป็นปัจจัยให้เข้าถึงมรรคพรหมจรรย์ได้